

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ВІРТУАЛЬНИМИ АКТИВАМИ

PROBLEMATIC ASPECTS OF LEGAL REGULATION OF TRANSACTIONS WITH VIRTUAL ASSETS

Марачук А.В., студент III курсу факультету прокуратури
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Шулепова О.О., студентка III курсу факультету прокуратури
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

У статті авторами охарактеризовано питання визначення змісту, правової сутності віртуальних активів, а також проблемні аспекти їх оподаткування.

Особливу увагу приділено аналізу чинного законодавства та роз'яснень податкових органів щодо декларування та оподаткування операцій з віртуальними активами та криптовалютами зокрема. Це дало змогу виявити відсутність особливих норм, якими б було урегульовано оподаткування будь-яких операцій з віртуальними активами.

Автори відзначають, що загальні засади сьогодення дозволяють власникам крипто гаманців приховувати операції з віртуальними активами та таким чином уникати їх оподаткування, що, своєю чергою, викликає суттєве податкове навантаження на такі види операцій.

Наукова новизна роботи виявляється у розгляді правових питань оподаткування операцій з віртуальними активами, адже більшість напрацювань вітчизняних вчених-правознавців у цій галузі характеризується фрагментарністю та суперечністю.

Мета роботи полягає у визначенні проблемних питань оподаткування віртуальних активів та пошуку варіантів оподаткування.

Авторами відзначено, що правовий статус криптовалют в Україні є неоднозначним. Національний банк України визнав криптовалюту активами, які можуть бути конвертовані на грошові кошти, але криптовалюти не є законним платіжним засобом в Україні і не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги).

Таке неоднозначне ставлення до віртуальних активів в Україні може призвести до порушення принципів юридичної визначеності та легітимних очікувань, які є складовими елементами принципу верховенства права.

Авторами вказано, що оподаткування операцій з криптовалютами в Україні здійснюється на загальних засадах, а доходи, отримані від реалізації криптовалют, підлягають оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб за ставкою 18% та військовим збором за ставкою 1,5%.

Підбиваючи підсумки дослідження, автори констатують, що необхідно законодавчо врегулювати оподаткування віртуальних активів шляхом узгодження неоднозначних правових норм щодо віртуальних активів. Це дозволить забезпечити юридичну визначеність і захистити легітимні очікування користувачів віртуальних активів.

Ключові слова: віртуальні активи, правове регулювання криптовалют, оподаткування криптовалют, податок на прибуток, фінансовий моніторинг, валюта, гроші, блокчейн.

In this article, the authors characterize the issues of defining the content and legal nature of virtual assets, as well as the problems of their taxation.

Particular attention is paid to the analysis of current legislation and explanations of the tax authorities regarding the declaration and taxation of transactions with virtual assets and cryptocurrencies in particular. This allowed the authors to identify the absence of special rules that would regulate the taxation of any transactions with virtual assets.

The authors note that the general principles of today allow crypto wallet holders to conceal transactions with virtual assets and thus avoid taxation, which in turn causes a significant tax burden on such types of transactions.

The scientific novelty of the work is manifested in the consideration of legal issues of taxation of transactions with virtual assets, since most of the developments of domestic legal scholars in this area are characterized by fragmentation and contradiction.

The purpose of this paper is to identify the problems of taxation of virtual assets and to find proposals for its improvement.

The authors note that the legal status of cryptocurrencies in Ukraine is ambiguous. The National Bank of Ukraine has recognized cryptocurrencies as assets that can be converted into cash, but cryptocurrencies are not legal tender in Ukraine and cannot be exchanged for property (goods), works (services).

Such an ambiguous attitude to virtual assets in Ukraine may lead to a violation of the principles of legal certainty and legitimate expectations, which are integral elements of the rule of law.

The authors point out that taxation of cryptocurrency transactions in Ukraine is carried out on a general basis, and income received from the sale of cryptocurrency is subject to personal income tax at a rate of 18% and military duty at a rate of 1.5%.

Summarizing the results of the study, the authors state that it is necessary to amend the legislation of Ukraine in such a way that the rules on virtual assets are consistent with each other. This will ensure legal certainty and protect the legitimate expectations of virtual asset users.

Key words: virtual assets, legal regulation of cryptocurrency, cryptocurrency taxation, income tax, financial monitoring, currency, money, blockchain.

Постановка проблеми. Виникнення та подальше удосконалення електронних платежів та розвиток електронної комерції дали новий поштовх для розвитку віртуальної економіки. Розвиток фінансових технологій (фінтех) в останні роки призвів до появи нових фінансових інструментів, таких як криптовалюти та інші віртуальні активи. Ці активи мають ряд унікальних характеристик, які відрізняють їх від традиційних фінансових інструментів, таких як:

1) Децентралізованість: віртуальні активи не підконтрольні жодному уряду або фінансовим установам.

2) Анонімність: операції з віртуальними активами можуть здійснюватися анонімно.

3) Швидкість: операції з віртуальними активами можуть здійснюватися швидко та з низькими комісіями.

Ці характеристики зробили віртуальні активи популярними серед інвесторів та трейдерів. Однак вони також створили низку проблем, пов'язаних з правовим регулюванням змісту та порядку оподаткування віртуальних активів.

Здійснення законодавчого врегулювання віртуальних активів є складним завданням. Це пов'язано з тим, що ці активи мають унікальні характеристики, які не відповідають традиційним правовим категоріям.

На сьогоднішній день більшість країн світу не мають спеціального законодавства, яке регулює віртуальні активи. У деяких країнах, таких як Україна, віртуальні активи підпадають під дію загального законодавства про фінансові інструменти. В інших країнах, таких як США, віртуальні активи можуть вважатися товарами, послугами або навіть валютою.

Нестабільність правового регулювання віртуальних активів створює ряд проблем для учасників ринку. Це пов'язано з тим, що вони не можуть бути впевнені в тому, що їхні права та обов'язки будуть захищені законом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання визначення правового статусу та взагалі змісту поняття віртуальні активи та їх видів мають фрагментарний характер в науці фінансового права.

Комплексних та вичерпних праць, які було б присвячено розкриттю сутності цього питання, на цей час дуже мало. Проте доречно зазначити, що науковий інтерес до дослідження деяких аспектів операцій з віртуальними активами та особливо їх легалізації та оподаткуванню викликає підвищений інтерес у науковців. Наприклад, активними дослідженнями цих питань займаються Гудіма Т., Устименко В., Джабраїлов Р., Черних О., Волосович С., Дороніна І., Драчова О., Іванюк В. та інші.

Однак ці дослідження носять фрагментарний характер і не дозволяють повною мірою зрозуміти особливості цієї проблематики.

Зважаючи на новизну об'єкта дослідження, невизначеність його правового статусу та фрагментарний характер наукових досліджень, ця наукова робота має високий рівень актуальності.

Мета дослідження полягає в аналізі особливостей правового регулювання та оподаткування віртуальних активів, а також розробленні рекомендації щодо їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу. У 2009 році світ вперше познайомився з криптовалютою, яку створив Сатосі Накамото або група розробників під цим псевдонімом. Ця віртуальна валюта, яка існує виключно в електронній формі, змусила переглянути ставлення до матеріальних активів. Криптовалюта існує виключно в електронній формі та використовує технологію блокчейн для захисту від шахрайства.

Метою створення криптовалюти було створення платформи для проведення транзакцій без участі держави та фінансових установ. Ці установи не несуть відповідальності за використання криптовалюти, і немає органу контролю, який би здійснював перевірку транзакцій. Цю функцію виконують безпосередньо розробники [1].

Крім того, криптовалюта має ряд унікальних характеристик, які відрізняють її від традиційних валют: криптовалюта не залежить від жодної держави чи фінансової установи, що дозволяє їй бути більш стійкою до політичних та економічних потрясінь; технологія блокчейн забезпечує високий рівень безпеки криптовалюти, оскільки всі транзакції реєструються в публічному реєстрі, який неможливо підробити; транзакції в криптовалюті здійснюються швидко і за низькими комісіями.

Ці характеристики роблять криптовалюту привабливим інструментом для наступних цілей: криптовалюта може використовуватися для здійснення платежів за товари та послуги; криптовалюта може розглядатися як інвестиційний актив, який може приносити дохід; криптовалюта може використовуватися для спекуляції, тобто для купівлі та продажу з метою отримання прибутку від зміни ціни.

В майбутньому можна очікувати, що криптовалюта буде все більше розвиватися і завойовувати ринок. Однак для цього необхідно, щоб були вирішені деякі проблеми, пов'язані з її правовим статусом, безпекою та екологічною стійкістю.

Криптовалюта не є грошима, оскільки вона не є законним платіжним засобом у більшості країн світу. Вона також не є цінним папером, оскільки не представляє собою права на майно або інші активи.

З одного боку, Національний банк України (НБУ) визнав криптовалюти активами, які можуть бути конвертовані на грошові кошти. Це підтверджується підпунктом 9 п. 14 Постанови Національного банку України «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» від 24.02.2022 р. № 18, яка дозволяє купувати криптовалюти за умови дотримання встановлених вимог [2].

З іншого боку, відповідно до статті 32 Закону України «Про Національний банк України», «випуск та обіг на території України інших грошових одиниць і використання грошових сурогатів як засобу платежу забороняються». Це означає, що криптовалюти не є законним платіжним засобом в Україні [3].

Крім того, Закон України «Про віртуальні активи» (не набув чинності), відповідно до якого віртуальні активи не є засобом платежу на території України та не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги) (ч. 7 ст. 4) [4].

Таким чином, правовий статус криптовалют в Україні є неоднозначним. НБУ визнав криптовалюти активами, які можуть бути конвертовані на грошові кошти, але криптовалюти не є законним платіжним засобом в Україні і не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги).

З іншого боку, відповідно до п. 13 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р., віртуальний актив визнається як «цифрове вираження вартості, яким можна торгувати у цифровому форматі або переказувати і яке може використовуватися для платіжних або інвестиційних цілей» [5]. Наведене визначення дає можливість дійти висновку про притаманність віртуальним активам ознак платіжного або інвестиційного інструменту.

Таке двояке ставлення до віртуальних активів в Україні може призвести до порушення принципів юридичної визначеності та легітимних очікувань, які є складовими елементами принципу верховенства права [6].

Юридична визначеність вимагає, щоб норми права були зрозумілими та передбачуваними. В цьому випадку, норма про заборону використання віртуальних активів як засобів платежу і обміну на майно (товари), роботи (послуги) суперечить визначенню віртуальних активів, яке міститься в іншому законодавчому акті. Це створює невизначеність для користувачів віртуальних активів, які не можуть бути впевнені в тому, як їхні права будуть захищені законом.

Для вирішення цієї проблеми необхідно внести зміни до законодавства України таким чином, щоб норми про віртуальні активи були узгоджені між собою. Це дозволить забезпечити юридичну визначеність і захистити легітимні очікування користувачів віртуальних активів.

Як вже зазначалося, українське законодавство не забезпечує належного регулювання обігу віртуальних активів. Закон України «Про віртуальні активи» не набрав чинності, тому наразі відсутні чіткі правила щодо використання віртуальних активів.

Для подолання цієї проблеми можна використовувати методи аналогії закону та права. Відповідно до методу аналогії закону, правовий режим віртуальних активів, які відповідають ознакам фінансових інструментів або валютних цінностей, може бути поширений на ці активи.

Цей метод знайшов відображення в позиціях Європейського Союзу, правотворчості окремих зарубіжних країн та в судовій практиці. Наприклад, Європейська комісія

вважає, що існуюче визначення «фінансові інструменти» в ЄС включає фінансові інструменти на основі DLT (технологія розподіленого реєстру) [7].

Також в ЄС до категорії валютних цінностей віднесено токени електронних грошей, які є типом криптовалюти. Ці токени мають на меті підтримувати стабільну вартість, посилаючись на вартість фіатної валюти.

Застосування методу аналогії закону дозволить забезпечити належне регулювання обігу віртуальних активів в Україні. Це захистить права користувачів віртуальних активів і запобігатиме їхньому використанню для незаконних цілей.

Оскільки на сучасному етапі законодавчого регулювання оподаткування операцій з криптовалютами немає особливого порядку, то оподаткування таких операцій має здійснюватися на загальних засадах.

Щодо осіб, які не мають статусу ФОП і отримують доходи, податкові аспекти відображаються у роз'ясненнях у індивідуальній консультації під номером 4907/ЛПК/99-00-04-04-02-09. В цих роз'ясненнях визначається наступна позиція: відповідно до Податкового кодексу України, фізичні особи – резиденти, що отримують доходи, як в Україні, так і за кордоном, зобов'язані сплачувати податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та військовий збір. Оподатковуваним доходом для ПДФО є будь-який дохід, що підлягає оподаткуванню і отриманий протягом звітного податкового періоду.

Податковий кодекс України також містить вичерпний перелік доходів, які не підлягають оподаткуванню при розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу. Проте доходи, отримані від реалізації криптовалюти, не включаються до цього переліку. Таким чином, цей дохід повинен враховуватися в загальному оподаткованому доході та оподатковуватися ПДФО за ставкою 18%, а також військовим збором за ставкою 1,5%.

Варто приділити увагу тому, що ці роз'яснення були надані на запит платника податків, який займався майнінгом та отримав біткоіни у електронному форматі на свій криптогаманець. Це свідчить про те, що майнінг і утримання криптовалюти на гаманці не підлягають оподаткуванню до того моменту, поки ці криптовалюти не будуть реалізовані в обмін на фіатні гроші. Лише в цьому випадку платник має обов'язок подати звіт про отриманий дохід.

Згідно з роз'ясненнями ДПС, оподаткуванню ПДФО і військового збору підлягає весь дохід, отриманий від реалізації криптовалюти, а не різниця між ціною продажу та придбання. Такий дохід також необхідно декларувати самостійно та подати декларацію про майновий стан на кінець податкового року і сплатити ПДФО та військовий збір до бюджету [8].

Таким чином, витрати на придбання криптовалюти не враховуються, і податок сплачується не з позитивної різниці між стартовою ціною та продажем, а з усієї суми продажу. Це несправедливо з кількох причин:

1) Відсутність урахування витрат на придбання криптовалюти при оподаткуванні призводить до того, що платник податків фактично сплачує податок з усього прибутку, а не тільки з чистого прибутку.

2) Оподаткування всієї суми продажу криптовалюти, незалежно від того, чи є операція прибутковою чи збитковою, також є несправедливим.

3) Цей порядок оподаткування може призвести до того, що фізичні особи будуть уникати оподаткування, здійснюючи операції з криптовалютами без їх обміну на фіатні гроші.

Юридичні особи, які платять податок на прибуток, повинні користуватися бухгалтерськими стандартами для обліку операцій з криптовалютою, схожими на той спосіб, яким вони реєструють операції з нематеріальними активами. Цей підхід вплине на розмір оподаткованого при-

бутку підприємства, оскільки податок на прибуток стягується за ставкою 18%.

Чинне податкове законодавство України не передбачає звільнення від обкладення ПДВ операцій з купівлі та продажу криптовалют. Тому продавці, які зареєстровані як платники ПДВ, мають податкові обов'язки і зобов'язані сплачувати ПДВ за ставкою 20% при здійсненні таких операцій [9].

У разі використання криптовалют платниками єдиного податку у своїй діяльності, наприклад, при продажі чи обміні на інші товари, відбувається їх примусовий перехід на загальну систему оподаткування. Це стає обумовленим, по-перше, обмеженнями, які діють для платників єдиного податку і стосуються негрошових розрахунків. По-друге, виконання видів діяльності, які не включені в реєстр платників єдиного податку, обов'язково вимагатиме переходу на загальну систему оподаткування.

Спочатку 2023 року в Україні готуються масштабні зміни до законодавства, що регулюватимуть віртуальні активи, а також правила оподаткування для них. Проект відповідного закону представила Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР).

Практична мета законопроекту: врегулювати ринок віртуальних активів (тобто, криптоактивів), класифікувати його основні явища та встановити правила оподаткування. Регулюватимуть цей ринок НКЦПФР та НБУ.

Проаналізувавши переваги і недоліки нового законопроекту, можна зазначити таке.

Законопроект про віртуальні активи має ряд переваг, зокрема:

1) Впровадження чіткого визначення віртуальних активів. Проект закону пропонує чітке визначення віртуальних активів, що є важливою умовою для їхнього ефективного регулювання.

2) Класифікація віртуальних активів на різні типи. Проект закону класифікує віртуальні активи на чотири типи: віртуальні активи, які не є токенами з прив'язкою до активів та токенами електронних грошей; сервісні токени; токени з прив'язкою до активів; токени електронних грошей. Така класифікація є важливою для визначення правил емісії та оподаткування таких активів.

3) Встановлення правил емісії різних типів віртуальних активів. Проект закону встановлює правила емісії різних типів віртуальних активів, що є важливою умовою для захисту прав інвесторів та запобігання шахрайству.

4) Встановлення правил оподаткування операцій з віртуальними активами. Проект закону встановлює правила оподаткування операцій з віртуальними активами, що є важливою умовою для забезпечення справедливості та прозорості оподаткування.

Однак, деякі положення законопроекту є недостатньо конкретизованими, що може призвести до неоднозначного їхнього трактування та судових спорів. Крім того, впровадження законопроекту потребує додаткових змін до інших законів України, зокрема, до Податкового кодексу України.

На наш погляд, суттєвим недоліком є те, що не підлягатимуть оподаткуванню такі операції як створення віртуальних активів (майнінг), розміщення (перший продаж) та погашення емітентом; обмін на інші віртуальні активи; зростання ринкової вартості активу.

Це є недоліком, оскільки може призвести до таких ситуацій:

1) Зниження податкових надходжень. Не оподаткування цих операцій призведе до зниження податкових надходжень до бюджету. Це може негативно вплинути на фінансування державних програм.

2) Нерівномірність оподаткування. Ці операції не оподатковуються, тоді як операції з продажем або обміном віртуальних активів на реальні активи оподатковуються. Це може призвести до нерівномірності оподаткування та дискримінації різних учасників ринку віртуальних активів.

3) Підвищений ризик ухилення від оподаткування. Не оподаткування цих операцій може стимулювати ухилення від оподаткування. Це може призвести до втрати надходжень до бюджету та порушення рівності всіх учасників ринку перед законом.

Висновки. Віртуальні активи, зокрема криптовалюти, нині є необхідною складовою глобальної економіки, надаючи нові можливості для інвестування, торгівлі та здійснення платежів. Проте зростання ринку віртуальних активів супроводжується ризиками, такими як фінансова нестабільність, шахрайство та відмивання грошей.

Поняття «віртуальний актив» містить у собі значення активу в електронній формі, який створено із використанням криптографічних засобів та який існує у вигляді цифрового програмного коду й не має фізичної форми, право власності на який засвідчується шляхом внесення цифрових записів до реєстру цифрових транзакцій, і має економічну цінність. При порівнянні поняття «криптовалюта» визначено, що воно є значно вузьчим, ніж «віртуальні активи».

Все ж можна констатувати, що відсутність законодавчого закріплення правової сутності віртуальних активів породжує ризики для суб'єктів їх використання, а саме: вразливість таких активів у відмиванні грошей, комп'ютерна безпека для їх захисту, правові наслідки втрати паролів від цифрового гаманця, юридичні гарантії для учасників ринку віртуальних активів, їх успадкування та інші.

Основні новели законодавства у сфері віртуальних активів спрямовуються саме на удосконаленні вимог до ідентифікації учасників такого ринку. А дієвих механізмів щодо державного контролю в Україні ще так і не запроваджено, роль держави в такому моніторингу та контролі залишається й досі невизначеною.

Така законодавча невизначеність фактично позбавляє ефективних способів захисту фізичними та юридичними особами свого права власності на віртуальні активи.

З метою мінімізації цих ризиків та забезпечення прозорості та надійності ринку віртуальних активів для клієнтів необхідна розробка ефективного правового регулювання. На цей час в Україні прийнято певні нормативні акти, які спрямовані на регулювання проблемних аспектів діяльності ринку віртуальних активів. Однак, такі законодавчі акти містять прогалини та їх положень не відповідають

міжнародним стандартам регулювання ринку віртуальних активів.

Законопроект щодо віртуальних активів, який розроблений Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, є важливим кроком в напрямку впровадження в Україні європейських стандартів регулювання криптовалют. Проект має численні переваги, включаючи чітке визначення віртуальних активів, класифікацію їх на різні типи, установлення правил емісії та оподаткування.

Незважаючи на це, у законопроекті можна виділити недоліки, такі як недостатньо конкретизовані положення та необхідність внесення додаткових змін до законодавства. Для його вдосконалення рекомендується уточнити деякі положення та внести необхідні зміни до законодавства для забезпечення ефективного виконання.

Крім того, для вирішення проблем оподаткування віртуальних активів в Україні, рекомендується оподатковувати всі операції з віртуальними активами, встановити єдині ставки податків та впровадити ефективні механізми адміністрування податків. Це сприятиме забезпеченню прозорості та справедливості оподаткування ринку віртуальних активів в Україні, сприяючи стабільному розвитку цього сектору в майбутньому.

Підсумовуючи, варто зазначити, що віртуальні активи набудуть ширшого поширення вже в недалекому майбутньому. А це потребує якнайшвидшого створення правових умов для подальшого провадження їх в економіку країни.

А теперішня невизначеність правового статусу віртуальних активів призводить до того, що особи (фізичні або юридичні) фактично позбавлені ефективного способу захисту свого права власності на такі активи.

Проведене наукове дослідження доводить, що в українському законодавстві й досі немає єдиного підходу до визначення віртуальних активів та криптовалют зокрема. Проте з упевненістю можна сказати, що криптовалютам не властиві всі функції грошей, адже вони не забезпечуються державою. Більшість науковців вважає використання криптовалют як засобів обігу.

Перспективними для подальших наукових досліджень щодо правового регулювання віртуальних активів в Україні вбачаються такі напрямки, як: правова сутність віртуальних активів, питання обліку операцій з такими активами, проведення та види фінансового контролю у цій сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кобильник Д., Никонова М. Особливості використання віртуальних активів: фінансово-правовий аспект. *Публічне право* № 4 (48), 2022. С. 114–124.
2. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Національного банку України від 24.02.2022 № 18: веб сайт. 2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 11.10.2023).
3. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV: веб сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 11.10.2023).
4. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX: веб сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 11.10.2023).
5. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX: веб сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 11.10.2023).
6. Гудіма Т., Устименко В., Джабраїлов Р., Черних О. Особливості правового регулювання обігу віртуальних активів в Україні: де-факто VS де-юре. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Том 5, 2022: веб сайт. 2022. URL: <https://bit.ly/46A5dob> (дата звернення: 11.10.2023).
7. Directive 2014/65/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on markets in financial instruments and amending Directive 2002/92/EC and Directive 2011/61/EU: веб сайт. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/en/TXT/?uri=CELEX:32014L0065> (дата звернення: 11.10.2023).
8. Щодо питання порядку оподаткування операцій з криптовалютою та їх декларування: Індивідуальна податкова консультація № 4907/ІПК/99-00-04-04-02-09 від 30.11.2020: веб сайт. 2020. URL: <https://bit.ly/3FhOBG1> (дата звернення: 11.10.2023).
9. Беліцький І. Реун А. Оподаткування операцій з криптовалютою після легалізації, 2022: веб сайт. 2022. URL: <http://surl.li/ensld> (дата звернення: 11.10.2023).